

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ז' סיון תשע"ט | דף היומי בבלי: בכורות גד.

דף היומי בהלכה: מסעיף י' עד סעיף י"ד.

מוסר: חפץ חיים כלל י' אות ט' עד אות י"א.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

נער בני ברק בן 14 קירב 9 נפשות ליהדות והוא אפילו לא יודע מכך | הסבא התחנן בדמעות: תכניסו אותה לסמינר אפילו לחודש אחד בלבד | "מי בכלל מכיר אותי באמריקה?" התפלא מרן הגר"ח | 1653

על דא ועל הא

הן התקרבו למדרגות הבית ברחוב רשב"ם,
וכמעט פרצה צווחה מפי שתיהן. מי עומד שם ליד
המדרגות? לא פחות ולא יותר, אותו בחורצ'יק בן
ארבע עשרה שהתל בהן קודם באוטובוס...

סיפור מפעים על נער בני ברק שהדליק 9 נרות

אחת לברכה. אם את רוצה, אני אלווה אותך לבני ברק לרבנית,
וכמובן שנתלבש בצניעות כפי שהתורה דורשת. היא רבנית שלא
סובלת צל צילה של חוסר צניעות. נגיע בבגדים רגילים וצנועים".
אולי זכות אבות או משהו דומה, חברתה המשיכה לשכנע
אותה כי ממש לא נורא לקבל ברכה מרבנית צדקנית, ולמחרת הן
יצאו לדרך. מעשה שהיה לפני כעשרים שנה ומעלה, ושמענוהו
מפי הרב הגאון המגיד רבי חזקיהו יוסף שליט"א בן רבי ראובן
קרלנשטיין זצ"ל.

השתיים הגיעו לפתח העיר בני ברק, ירדו מהאוטובוס ברחוב
ז'בוטינסקי ליד 'מכון מור'. הן נכנסות לרחוב רבי עקיבא ושואלות
כיצד מגיעים לרחוב רשב"ם, והתשובה: קו 54 כאן בתחנת
האוטובוס הסמוכה. המתנה של 50 דקות, והנה 4 אוטובוסים...
השתיים עלו לאוטובוס בתחילת רחוב רבי עקיבא, התיישבו
בספסל האחורי. לפניו ישב בחור צעיר בן 14 ועיין בספר
כלשהו. הן פנו אליו בשאלה: "היכן יורדים לרחוב רשב"ם לרבנית
קניבסקי?" הבחור כנראה לא שמע או לא הבין, והשיב להן: "אני
חושב שאתן צריכות לרדת כאן, מיד בתחנה הקרובה".
הן ירדו, פנו להולכים ושבים: "היכן רחוב רשב"ם?"

הרב א' חפץ

היא סבלה קשות בכמה תחומים. מי היא? לא תדעו. השם
והכתובת אינם חיוניים לסיפור. בת ישראל רחוקה מיהדות,
שלרגל תפקידיה ועיסוקיה התגוררה בסמוך לבאר שבע, ביום
בהיר בעת ששהתה עם חברתה סיפרה לה את מצוקותיה.
"שמעי לעצתי", אמרה לה חברתה בהצעה מפתיעה ולא
שגרתית, "בבני ברק ישנה רבנית מבוגרת, הרבנית קניבסקי,
תיכנס אליה והיא תברך אותך".

"השתגעתי? נפלת על השכל? אני לרבנית קניבסקי? מי היא
האשה הזו?"

"אני אסביר לך את העניין, ואם בכל זאת לא תהיי מעוניינת,
בבקשה. אבל תדעי, כי מה שטוב לי טוב לך, ואם אני - כמו שאת
מכירה אותי - נסעתי לפני כמה חודשים לבני ברק אליה, גם את
יכולה. אם אני התברכתי וגם נושעתי, גם את יכולה".

בנות בתפקיד ההוא ורבניות לא מסתדרות יחד. כרחוק מזרח
ממערב. "אנחנו בשני קצוות העולם, הדתיים הם נגדנו, וכיצד אני
אכנס לרבנית?"

"עם כל זאת את יכולה לנסוע לבני ברק. גם אני נסעתי לשעה

חלום או בהקיץ?...

לא היה להן זמן מיותר לחשוב, הן עלו למעלה לבית הרבנית, ביקשו את הברכה ואת הבקשה, הרבנית אמרה מה שאמרה ובירכה מה שבירכה. לפני שהן עזבו הן שאלו את הרבנית: "שהרבנית תשמע, היה לנו כאן סיפור מוזר, איזה נער קטן הוריד אותנו מהאוטובוס וכו', ואחר כך ראינו אותו כאן למטה ואמר כי המתין בכוונה... זה היה סיפור, כמו שאומרים, מהחלומות, משהו משונה. כיצד בדיוק מסבירים כזה סיפור שנפל עלינו? איזה כפרה או דמיון או סתם חלום?"...

הרבנית השיבה להן: "תראו, זה לא סיפור משונה. ילד שגדל בבית יהודי זה בשבילו לא מיוחד, ההתנהגות הזו זו התנהגות טבעית, כיוון שכך התחנך מגיל ילד. אינני יודעת האם באמת היה חייב לשלם לכן את הוצאות הנסיעה השניה, אולי לפני משורת הדין וכדומה, אבל הסיפור כשלעצמו הוא לא דמיון ולא משונה, אלא משהו אופייני וטבעי לחלוטין לנער חרדי ירא שמים מבני ברק".

הן שמעו, נפרדו וירדו במדרגות. למטה בתחתית המדרגות, למרגלות בית הרבנית, נעמדה הצעירה שהגיעה לכאן לראשונה ואמרה לחברתה: שמעי היטב מה שאני אומרת. אם כך הם החרדים, אם אכן כך מתנהג נער חרדי צעיר ללא שמישהו עמד על גביו, ללא פלפולים וללא צעקות, פשוט הגיע עד לכאן מעצמו והמתין, נתן, והתנצל. אם זו החממה בה צומחים הפרחים הללו, גם אני רוצה לצמוח בחממה הזו. זהו".

באחת ההרצאות של מרצה ותיק בסמינר בירושלים, הוא סיפר את הסיפור, ובסיום, אחת הבנות ביקשה את רשות הדיבור ואמרה: "זו אמא שלי. אני הבת". כיום יש לה 4 בנים ו-4 בנות מהטובים והנעימים במוסדות החינוך החרדיים בירושלים.

כלומר, גם אם אתה לא יוצא לפעילות, וגם אם אתה בחור ישיבה שלא מוטל עליך בשום אופן לטפס על הרים של פעילות, אתה בסך הכל מתנהג כפי שהבית והישיבה לימדו אותך - יש לך את הכוח ואת עוצמת האור להעלות את הנרות, ויהיה נזקף לזכותך אמא ושמונת ילדיה ונכדיה. כי השלהבת יכולה להעלות מאליה אם וכאשר היא דולקת בפנימיותך, ואתה עצמך נר של תורה וקיום מצוותיה.

(מוסף שבת קודש פרשת בהעלותך תשע"ז)

"ירדתם עשר תחנות לפני היעד, מי אמר לכם לרדת כאן?" השתיים הבינו מיד מה קרה להן. הזקוקה לברכה, במצוקתה קראה בקול למול חברתה: "אמרת לך שאני לא מעוניינת להגיע לבני ברק. נוכחנו לגלות כבר בכניסה כיצד בחור חרדי לעג לנו. הוא ראה שתי חילוניות והחליט ללעוג להן והוריד אותנו כאן. אני חוזרת. הטיוול היה די והותר בשבילי. זו רשעות של נער צעיר דתי".

"אל תעשי בלגן. הגענו כבר עד בני ברק, נמשיך. אל תיקחי ללב. נעלה על אוטובוס שני".

הן המתונו עוד כעשרה רגעים והאוטובוס המיוחל הגיע. הן עלו, והיא בעלת המצוקות גינתה כמה פעמים את הדתיים ואת הבחורצ'יק הזה שהצליח להתל בהן ככה ברגעים הראשונים שרק דרכו על אדמת בני ברק.

נסעו, התנהלו לאיטן, הגיעו וירדו ברחוב נחמיה. היא שהיתה כבר בפעם הקודמת בבית הרבנית, נזכרה כיצד הולכים מנחמיה לרשב"ם.

הן התקרבו למדרגות הבית ברחוב רשב"ם, וכמעט פרצה צווחה מפי שתייהן. מי עומד שם ליד המדרגות? לא פחות ולא יותר, אותו בחורצ'יק בן ארבע עשרה. נהיה להן שחור בעיניים, תרתי משמע, וחמתן בערה בהן. הן התקרבו למדרגות וכך הבריחו אותו הצידה, כאילו שדחפו אותו, ואמרו לו בקול: "סליחה, אפשר לעלות לרבנית?"

"כן, אפשר לעלות, אבל רגע, אולי אתן שאלתם אותי באוטובוס לפני כחצי שעה היכן רחוב רשב"ם?"

"כן, בוודאי".

"הייתי צריך לנסוע למקום אחר, רחוק בצד השני של העיר, אבל ירדתי כאן בדווקא וצעדתי לכאן כדי להמתין לכם ולהתנצל. כנראה הייתי שקוע במשהו ולא הבנתי מה ששאלתן אותי, והשבתי שצריכים לרדת מיד. אחרי שירדתם עמדתי על הטעות שלי, ולכן הארכת את נסיעתי במיוחד להמתין ולהתנצל, וגם אני רוצה לשלם על מחיר הנסיעה הנוספת המיותרת שגרמתי לכם".

הבחור הוציא מחיר נסיעה באוטובוס פעמיים, במטבעות בודדות במדויק, נתן להן והרים את רגליו ונעלם מהשטח כמי שנשאתו הרוח.

הדיבור נעתק מפיהן. לא ידעו בדיוק מה קורה איתן. האם זה

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

"כשהאב חזר מההשתלמות בחו"ל, הוא הגיע לסמינר רותח מזעם וצעק בתקיפות שהוא רוצה את בתו בחזרה. קיבלנו אותו במאור פנים ואמרנו לו: בבקשה, הרי בתך לפניך. הוא הופתע..."

ילדה בת 12 נכנסה לסמינר לחודש אחד בלבד - וזו היתה התוצאה

"האב החילוני חזר מההשתלמות, הוא הגיע לסמינר כשכולו רותח מזעם וצעק בתקיפות שרוצה את בתו בחזרה. קיבלנו אותו במאור פנים ואמרנו לו, בבקשה, הרי בתך לפניך. הוא הופתע לרגע, כי היה בטוח שחטפנו לו את הילדה..."

"הוא לקח את הילדה והחזירה לביתו. אך היא עשתה 'שביתה' בבית. או לחזור לסמינר 'אור החיים' או שלא תלך לאף בית ספר אחר. אחרי מספר שבועות היא חזרה לכאן.

"בסופו של דבר השפיעה הילדה על הוריה. לאחר תקופה חזרה אביה ואמה בתשובה. רבי חיים הדריך אותם היאך להכשיר את המטבח בביתם. האבא לומד כיום בכולל והבת בנתה בית של תורה, וכבר בתה באה ללמוד כאן. הכל בזכות אותו חודש..."

(איש לדעהו)

"היה זה לפני עשרות שנים", סיפר רבי זבולון אלאוף שליט"א ממייסדי סמינר 'אור החיים'. "ביום בהיר אחד בחודש סבת, הביא סב את נכדתו בת ה-12 לשערי המוסד, וביקש שנקבל אותה לחודש ימים בלבד. זה כמובן דבר לא מקובל לקבל באמצע השנה, ומה עוד שילדה בגיל צעיר כזה לא מקבלים אצלנו.

"שאלנו את הסב למה הוא רוצה להכניס את הילדה לחודש ימים, והוא השיב שהוא שומר מצות אבל לצערנו בנו אינו שומר מצוות כלל רח"ל, והנה עתה נסע להשתלמויות למשך חודש ולכן רוצה שהילדה תהיה כאן. הסב בכה ממש בדמעות והתחנן שרוצה נחת מהילדה אפילו לחודש אחד... הלכנו לשאול על כך את הגאון רבי חיים גרינימן זצ"ל, עמו היינו מתייעצים בכל דבר. הוא הורה לנו לקבל את הילדה לחודש.

פרשת השבוע

לימים ראו דבר נפלא מאוד: מתוך כל הבחורים בישיבה, רק שני הבחורים הללו שהקדישו מזמנם היקר עבור השני, זכו וצמחו להיות מגדולי דורינו - הלא המה הגאונים...

לקט מרתק של עובדות והתבטאויות מענוותנותו של מרן שר התורה שליט"א

טובות יותר מכולן, וטוב עין לכל אחד, ממילא זה נתן לו השגה בתורה ובכל ענין יותר מכולם.

ונביא מעט מהנהגת רבנו בדרכי הענוה:

תמיד כשמפרסם רבנו איזה דבר, מבקש בכל לשון שלא יסמכו עליו להלכה, וגם בהקדמה לספר 'דרך אמונה' כותב שלא לסמוך עליו למעשה. ועד כדי כך הקפיד על כך רבינו, שביקש לעשות חותמת שיוכל לחתום על המכתבים: "חלילה לסמוך עלי למעשה על מה שאני עונה מקופיא".

ופעם הוציא ח"א ספר מתשובות רבנו, והיו שטענו שאין הדברים מחוורים כל הצורך ויוצא בזה ח"ו חוסר כבוד לרבנו, ופנו לרבנו על כך, ואמר להם: "מה אכפת להם מהכבוד שלי, העיקר שיש ליהודי פרנסה ושטייגען מזה".

ופ"א שאלו לרבינו: רואים אנו אנשים שחשבו עליהם שיוכלו

והאיש משה ענו מאד... (במדבר יב, ג)

היה זה לאחר פטירת הרבנית מרת בת שבע קניבסקי ע"ה. רבנו הגראי"ל שטיינמן זצ"ל הגיע לנחם את רבנו יבדלח"ט בחוה"מ סוכות ושוחח עמו, ולאחר מכן כשחזר לביתו התבטא בהתפעלות עצומה: הנה כל העולם כולו חרד למוצא פיו של מרן הגר"ח"ק, והוא עצמו כולו ענוה ולא מחזיק טובתיה לנפשיה כלל וכלל, האם אין זה פלא? אלא, היא הנותנת: כל הדרגות שיש לאדם לגדול הוא בגודל מדת הענוה שיש בו (וכמבואר ברוח חיים על משה רבנו שזכה לכל המעלות בזכות ענוותנותו הגדולה).

בדומה לזאת שמענו ממרן הגרמי"ל זצ"ל שאמר פעם, שהנה כולם מתפלאים כיצד זכה רבנו הגר"ח"ק להגיע לדרגות הגבוהות הללו, וכל אחר אומר דברים אחרים. ואני אומר, שהכרתי אותו מקטנותו בעת שלמד אצלי בישיבה קטנה, שמכיון שיש בו מדות

פעם אחת נכנס יהודי וביקש ברכה מהגר"ח כמו שאמרו חז"ל (בבא בתרא דף קט"ז) כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם. אך הוסיף בקול ואמר: רצוני בברכה, כיון שהיא מועילה. הגיב הגר"ח: "נכון, זו גמרא מפורשת 'אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך'".

ומפי השמועה, שבפעם נוספת כאשר פלוני ביקש בנוסח "ברכותיך מועילות", תמה רבנו ולחש בחיור: "וכי כמה שיותר הדיוט הברכה מועילה יותר?..."

ערב אחד פנה הגר"ח לאחד מבני המשפחה ואמר בתמיהה: נכון שאמרו בגמרא (בבא קמא צ"ג א') 'אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך', ולכן אנשים באים לכאן, אך עדיין לא מובן מדוע מחשיבים את הברכה. כי כתוב רק שלא יהיה קל בעיניו, ולא שיהיה חשוב בעיניו.

פלוני ניגש להגר"ח וביקש כי חפץ בברכת צדיק. אמר לו רבנו: "אין זו הכתובת". האיש לא החשה והוסיף להפציר כי רצונו בברכתו של צדיק, אמר לו רבנו: "תפסיק לדבר שטויות".

ידוע ומפורסם שרבינו שליט"א הורה לכל שואל במלחמת המפרץ בשנת תשנ"א, שבבני ברק אין צורך לחבוש את מסכות הגז, כי בבני ברק לא יפלו טילים. ואחד 'חכם בעיניו' שאלו מה יעשה אם יפול טיל בבני ברק... וענה: "אזי ידעו כולם שאיני יודע כלום ושאין בדברי ממש, ויפסיקו לבוא אלי ואוכל ללמוד במנוחה".

ז' אדר ב' תשס"ג. אמר לי רבנו היום בבוקר: אחד שלח לי מכתב, וענית לי תשובה, ושוב כתב לי שתשובתי אינה נכונה, וכתבתי לו שטעיתי. ושוב ביקשני להדפיס את כל המכתבים ששלח אלי ורצה להדפיס גם את הנ"ל, ואמרתי לו: כיון שטעיתי למה לך להדפיס זאת? ושוב התחרטתי ואמרתי לו שידפיס את זה גם כן, אדרבא, שיראו שטעיתי ועל ידי זה יידעו שלא יסמכו עלי למעשה.

ה' חוהמ"ס תשס"ד. אמרתי שמתקיימת שמחת בית השואבה של 480 יתומים בווגשל ומאד ביקשו שרבנו יבוא, והסכים. נסעתי עמו ובקשתי שידבר, ואמר: אני לא אדבר, תדבר אתה בשליחותי. שאלתי מה לדבר, ואמר מה שתדבר זה טוב. כאשר יצאנו היו דחיפות נוראות, וכן בכניסה. אמר רבנו: "אני לא אוהב ללכת למקומות כאלו, אני אוהב ללכת למקומות שנכנסים בשקט ויוצאים בשקט. אצל אבא בשנים אחרונות בשריפת חמץ היו באים ילדים ונדחפים, ומאז שלח שליח לשרוף את חמצו ולא יצא בעצמו".

(דברי שיח' בהעלותך תשע"ח - עיקרי הדברים נלקטו מהספרים: מנחת תודה, כל משאלותיך, קונטרס אדירי התורה, ויאמר הנני, מאחורי הפרגוד)

להנהיג את כלל ישראל, ולבסוף באמצע החיים נפסקה דרכם ולא הגיעו למה שחשבו שיגיעו. השיב רבינו: "לזכות להנהיג את כלל ישראל צריך זכויות מיוחדות, ובעיקר תלוי בענוה". רבינו אמר כמה פעמים בענוה: "אני אומר דרשה ביארציית חמשה רגעים. אני אומר בקיצור, אם אומר באריכות אף אחד לא יבוא לשמוע אותי".

באו לבקש מרבינו שיבוא לכינוס חיזוק לבני הישיבות (מוצש"ק ויקרא תשע"ג), ואמרו: אלפי בחורים מחכים לרבינו שיחזקם. הגיב רבנו בפשטות: "לא יכול להיות, כנראה טעיתם בכתובת".

אחד הנכדים שאל לרבינו אם פעם נבחן על הש"ס, ואמר בענוה שנס שלא בחנוהו, כי אז היו רואים שאינו יודע כלום. וסיפר שבישיבת 'תפארת ציון' פעם בחן אותם החזו"א, ומרוב התרגשות לא ידע.

רבינו מעולם לא סידר קידושין לאנשים, ואמר בענוה שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין ושנינו (קידושין ו' א') כל שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין לא יהיה לו עסק עמהן. אמנם היתה פעם אחת שסידר לנישואים שניים של תלמיד חכם שהפציר בו מאוד ואמר שמוכן לקחת אחריות על עצמו אם תהיה איזו בעיה הלכתית.

אמר לי רבינו שהוא נוהג לומר בדרך כלל 'ק-ל מלך נאמן', והטעם, כיון שאינו שומע את החזן, או שגומר אחר החזן. אמרתי לרבינו: הרי מחכים לרבינו בק"ש? אמר רבינו: "מה פתאום מחכים לי? ובכלל איך ידעו מתי אני גומר? נדמה שגם אבא היה נוהג כך". היה פעם שבאו להחתים את רבינו על מכתב המלצה לצדקה לאחד שנוסע לאמריקה. כשיצא שאל רבינו בתמהון: "מי מכיר אותי באמריקה?".

בסיום הש"ס ערב פסח תשע"ג השתתף ציבור גדול. שאל רבינו: "מה, יש כל כך הרבה בכורים כאן בעיר שצריכים סיום?" רבינו קיבל מפטיר בשבת הגדול תשע"ג. כשחזר למקומו אמר לעצמו: "אני לא רב ולא אומר דרשה, למה נתנו לי מפטיר?".

קבוצת ילדים באו להבחן אצל רבינו ופתחו כולם בברכת 'ברוך שחלק מחכמתו ליראיו'. מיד אמר רבינו 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'.

העולם מספר, שפעם הגיע לרבינו נער צעיר שעדיין לא גדל לו זקן ושאל האם יכול לצבוע התפילין של עצמו. אמר לו רבינו: "זו שאלה, תביא את התפילין והצבע, ואני אצבע לך". וכך הוה. אחר שהלך הנער הגיעו כל חברי כיתתו ושאלו אותה שאלה, ורבינו ישב וצבע לכל הילדים את התפילין.

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

"עד לפני 40 שנה, הש"ס היחיד שבשימוש הלומדים היה 'ש"ס וילנא' העתיק, שנותר מזה מאות שנים ללא כל שיפור ושדרוג. ואז הגיעה מהדורת 'ש"ס וגשל' והאירה את עיני לומדי התורה..."

העורך הראשי של ש"ס וגשל, הרב יהושע העשיל שטרנליכט, מספר על ההשקעה הבלתי נלאית שלא מסתיימת עד היום, ועל היצירה הייחודית שמחוללת מהפכה בהבנת התוס'

יעקב א. לוסטיגמן

"הבסיס הראשון היה על תוס' רבינו פרץ, שבעצם לשונו קרובה מאוד ללשון התוס', אבל יש בה שינויים קטנים שבמקרים רבים יכולים לשפוך אור על הבנת התוס' עצמם, ולהפוך את הלימוד ליעיל וקל הרבה יותר. הוספנו על זה גם לשונות מתוס' הרא"ש וכן מראשונים רבים אחרים שבסוגיא זו או אחרת הולכים בדרך התוס', וע"י הלשון שלהם אפשר להסביר את התוס' עצמו".

מדובר בוודאי בעבודה שנמשכת שנים ארוכות?

"כמובן. התחלנו במסכת בבא קמא לפני כעשר שנים, וכיום יש את מוסף התוס' על כל המסכתות הישיבתיות, ועל עוד מסכתות רבות אחרות בש"ס, אבל עדיין לא סיימנו ויש עוד עבודה רבה, לצד פרויקטים נוספים שאנחנו עובדים עליהם ושלגביהם אולי נרחיב בפעם אחרת בעז"ה.

"למעשה מדובר באחריות כבדה. אנחנו מאוד חששנו מכך, כי כמו שאמרת, בשונה ממוספי רש"י שבהם אנחנו רק מצטטים את לשון רש"י עצמו ממסכתות אחרות, כאן אנחנו בעצם מנסים להסביר את התוס' על ידי ראשונים אחרים, ומי אומר שאנחנו בדעתנו הקטנה והדלה הצלחנו לעמוד על דעת גדולים, קדושים אשר בארץ?

"הצגנו את השאלה הזאת בפני כמה וכמה מגדולי ישראל, שהורו לנו להמשיך עם כתיבת מוספי התוס', והסבירו שמאחר ואנחנו לא כותבים דברי הסבר, אלא רק מביאים את לשון הראשונים, עם ציון המקור שלהם, אם כן אנחנו לא באים לפרש אלא רק מציעים ללומד לעיין במקומות נוספים שאולי יכולים לעזור לו להבין את התוס', והבוחר יבחר מה לקבל ומה לא לקבל".

מי בעצם עומד מאחורי כל המפעל הגדול הזה?

"את ההוצאה לאור ייסד הרב חנוך אליעזר וגשל שבאמת השקיע בנושא את כל כולו והיה מתמסר בכל לב לההדרת הש"ס והנגשתו ללומדים. זה היה אחרי מאות שנים מהוצאת 'וילנא', שנשארה ההוצאה היחידה בשימוש הלומדים, ולא שודרגה או התקדמה.

"בשנת תשנ"ו נפטר רבי חנוך אליעזר, ומאז ממשיכים בנו הרב מנחם ושני חתניו לנהל את ההוצאה לאור, כשבאמת ר' מנחם צועד בדרכי אביו ומשקיע בלי סוף כוחות בהשבת והעשרת הש"ס שבהוצאתנו".

מנויי הניוזלטר היומי של 'דרשו' - 'הפותח בכל יום', נהנים החל מימים אלו משדרוג מיוחד, כאשר החלו לקבל את צילום עמודי גמרא לפי סדר 'הדף היומי', בגופן ברור ונהיר ובעימוד משובב-העין והלב של ש"ס 'וגשל' הידוע.

זאת, באדיבותה הרבה של הוצאת 'וגשל', אשר ניאותה להעניק ל'דרשו' את האפשרות לכך, מתוך מטרה להשתתף בזיכוי הרבים הגדול להגדיל תורה ולהאדירה.

לרגל השדרוג המיוחד, ביקשנו לשוחח עם העורך הראשי של ש"ס 'וגשל', הרב יהושע העשיל שטרנליכט, המקדיש את ימיו ולילותיו להוסיף עוד ועוד שיפורים ומעלות למהדורה המיוחדת של הש"ס שבהוצאתם.

"ש"ס 'וגשל' יצא לראשונה לפני כ-40 שנה", פותח הרב שטרנליכט את השיחה, "ומאז הוא לא מפסיק להתקדם ולהשתדרג. בכל מהדורה אנחנו משתדלים להוסיף, לתקן, להבהיר את הטעון הבהרה ולהביא לקהל הלומדים מוצר טוב יותר להגדיל תורה ולהאדירה".

האם באמת אפשר להוסיף כל פעם על הקיים? הרי 'ש"ס וגשל'

הגיע זה מכבר כמעט לשלמות. מה עוד אפשר להוסיף?

"ההוצאה הראשונה היתה למעשה צילום מש"ס וילנא המסורתית, ובהוצאת 'וגשל' רק חידשו את הכתב של רש"י והדגישו את דיבורי המתחיל, בלי לגעת בטקסט של הגמרא והתוספות. לאחר מכן נוסף גם 'מוסף רש"י', שהיה אז חידוש גדול מאוד שלא היה קיים בשום הוצאה אחרת.

"רק בשנת תשס"ח הדפסנו ש"ס חדש לחלוטין, שבו גם הטקסט של הגמרא היה מחודש ומהודר, כמובן תוך שמירה על 'צורת הדף' של ש"ס וילנא שכל גדולי ישראל ראו בה חשיבות גדולה במיוחד. "במשך השנים היו הוספות. אפילו הוספות רבות, חלקן במפרשי הש"ס האחרים כמו המהרש"א, הרא"ש הרי"ף ונושאי כליו ועוד, וחלקן על דפי הגמרא עצמם. כך למשל הוספנו את 'מוסף התוספות', שמבוסס בעצם על הרעיון של מוסף רש"י, אבל בשונה ממוסף רש"י שמביא את לשון רש"י עצמו במקומות אחרים בש"ס, ב'מוסף התוספות' אנחנו מביאים לשונות של ראשונים אחרים המבארים את הסוגיות על דרך התוס'.

"ברצוני לבקש מכם טובה גדולה" - אמר האדמו"ר לרב - "שמעתה ואילך תתחילו להאריך את דברי התורה שלכם בסעודה שלישית". הרב הביט בו בתימהון. מה בדיוק רוצה ממנו הרבי?

עובדות מכ"ק האדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי זצ"ל על גודל חשיבות קביעת עתים לתורה

היהודי לומד כלום במשך השבוע - הוא לא פותח שום ספר ולא לומד מילה אחת של תורה. נמצא שה'תורה' שלכם היא התורה של היהודי לכל השבוע, ולכן ברצוני שתתחילו להאריך בדברי תורה, וכך יזכה האיש הזה לעוד קצת תורה במשך השבוע..."

פעם נכנס אדם אצל הגה"ק מוויזשניץ-מאנסי זי"ע, והרבי שאל אותו אם הוא לומד במשך היום, והלה השיב שהוא לא לומד בכל יום. אמר לו הרבי: עס מאכט זיך אמאל וואס א מענטש קען טראכטן אויף א צווייטן 'איך קען יענעם נישט ליידן'. זאג מיר דעם אמת - אַ טאג וואס דו לערנסט נישט, קענסטו זיך ליידן?!" (קורה לפעמים שהאדם יכול לחשוב על השני שהוא אינו יכול לסבול אותו. ובכן, אמור לי את האמת, ביום שאינך לומד, האם הינך יכול לסבול את עצמך?!)...

פעם נכנס אדם אחד אצל הגה"ק מוויזשניץ-מאנסי זי"ע, והרבי שאל אותו: "אמור נא, האם אתה לומד כל יום?" השיב היהודי בכדרך אגב, ואמר כלאחר יד - פארוועדיג - "כן" ... וכך שוב ענה כאשר חזר הרבי ושאלו אם הוא לומד כל יום. "כן" ... חזר הרבי ושאל אותו: "האם אתה מתפלל כל יום?" השיב היהודי בתימהון: "בוודאי, מה השאלה?!". אמר לו הרבי: "מה ההבדל בין תפילה ללימוד התורה? - הלימוד צריך להיות בדיוק כמו התפילה!".

(פניני נועם שיח, שבועות)

סיפר הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א: ידוע ומפורסם שכ"ק מרן הגה"ק מוויזשניץ-מאנסי זי"ע, היה מעורר ומרבה לדבר על גודל מעלת "קביעות עתים" לתורה.

פעם אחת נכנס אליו אחד, והרבי שאל אותו אם הוא לומד משהו במשך היום, והלה הודה על האמת ואמר שאינו לומד כלום במשך היום. שאלו הרבי מהי הסיבה לכך שהוא אינו לומד כלום, והלה השיב כי אין לו זמן ואין לו סבלנות ואין לו כשרונות ללמוד. חזר הרבי ושאלו שוב, שמא בכל זאת הוא הולך לשיעור מסויים ללמוד, או שמא הוא פותח איזה ספר לעיין בו קצת, ורצה לדעת במה בכל זאת מתבטאת שייכותו לתורה. אמר לו היהודי שכל השייכות שלו לתורה מתבטאת בזה, שבסעודה שלישית בשב"ק הוא שומע את דרשת הרב שלו, שמדבר דברי תורה באופן קל, שמתיישב ונכנס ללב, ובזה מסתכם כל לימוד התורה שלו למשך השבוע.

זמן מה אחר כך, הזדמן לרב של אותו יהודי להיכנס אצל הרבי זי"ע. אמר לו הרבי: "ברצוני לבקש מכם טובה גדולה". אמר לו הרבי: "הבה ואשמע". אמר לו הרבי: "ברצוני, שמעתה ואילך תתחילו להאריך את הדברי תורה שלכם בסעודה שלישית, ולדבר יותר זמן ממה שאתם רגילים עד עתה"...

הרב הסתכל על הרבי בתימהון, והשתומם לשמוע את בקשתו. מה בדיוק רוצה ממנו הרבי ממנו, ומהי עומק כוונתו? הרבי מיהר להסביר את דבריו ואמר לו: "הנה יש אדם אחד שכל שייכותו לתורה מסתכמת בכך, שהוא שומע ממכם את העשר דקות שאתם מדברים דברי תורה בסעודה שלישית, יותר מזה אין

* חצר שדייריה היהודים שכרו מהגוי את רשותו לצורך 'עירוב חצרות' ללא הגבלת זמן - לאחר השבת הראשונה רשאי הגוי לחזור בו, והשכירות בטלה; ויש להחמיר בכך אף כשאינו משיב את דמי השכירות. ואם סופם כי השכירות היא למשך תקופה מסוימת - לפני תום תקופת השכירות, אינו רשאי לחזור בו, ואף אם חפץ להשיב את דמי השכירות; אך בתום התקופה - השכירות בטלה מאליה, וצריך אף לשוב ולערב עירוב מחדש. ואם בתוך תקופת השכירות הגוי את דירתו לגוי אחר - אין צורך לשוב ולשכור מהשוכר הגוי, מפני שאין בידו של המשכיר הגוי להשכיר לשוכר הגוי את הזכות שיש ליהודים ברשותו, כלומר, את השכירות ששכרו ממנו לתקופה מסוימת.

אתמול
למדנו

סבתי הלזותה לי כסף, וביקשה תמונה משפחתית של הנכדים - האם זו ריבית?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תשובה: הדבר מותר. והטעם, כיון שהדבר מאד מקובל לשלוח לסבתא תמונה מהנכדים, ואין לזה שייכות להלוואה, ואדרבה, יש הנאה לנכדים לשלוח תמונה מוצלחת לסבתא.

שאלה: סבתא שלי הלזתה לי סכום כסף גדול, וביקשה בטלפון אם אוכל להביא לה תמונה יפה של הנכדים כן ירבו בלעה"ר. השאלה האם זו ריבית שאני שולח לה תמונה ממוסגרת ומעוצבת, כאשר הלזתה לי כסף.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

'פי תקרה יורד וסותם' - המושג והלכותיו

פירצה במחיצה עגולה. ג. תקרה שרוחבה פחות מארבעה טפחים; (ומדברי השולחן ערוך נראה כי ד' בתקרה שרוחבה טפח). ד. כאשר נפרצה פירצה משני עברי הבית, כגון צד מזרח וצד מערב, שאז הוא נראה כמפולש. ה. קצה התקרה אינו חלק, אלא עשוי ב'זיגזג', וכדומה. ו. עובי התקרה פחות מטפח; ויש אומרים שלהלכה ד' בכל עובי שהוא.

בית שנפרצה פירצה באחד מקירותיו, אף אם רוחב הפירצה הוא יותר מעשר אמות - הפירצה נחשבת לפתח, כיון ש'פי תקרה יורד וסותם', דהיינו, קצה התקרה נחשב כאילו הוא 'יורד' למטה ו'סותם' את מקום הפירצה. ובמקרים הבאים לא נאמר דין 'פי תקרה יורד וסותם': א. תקרה משופעת, שאינה שטוחה. ב. פירצה בזווית, כאשר התקרה נפרצה אף היא בשווה לקו האלכסון של הפירצה שבזווית; או

[שו"ע ססא, ב, משנ"ב יא-יח, וביה"ל ד"ה ויש; וראה ביה"ל ד"ה ואמרינן; ביאורים ומוספים דרשו, 15 ו17; וראה שם 20]

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מדוע לא ניתן לשכור את רשותו של הגוי לצורך 'עירוב חצרות' נגד רצונו?

ואם כי ביהודי הדר בחצר ואינו חפץ להשתתף בעירוב, אם היה רגיל להשתתף בו כופים אותו להמשיך ולהשתתף - שונה הדבר בגוי, שאין לכופו על קיום מצות העירוב. ועוד, שתקנת השכירות מבוססת על רצון חכמים להרחיק את היהודים משכנותו של הגוי, בכך שיבקשו ממנו לשכור את רשותו ויסרב, ויאלצו לעבור לחצר אחרת; ואילו היה ניתן לשכור את רשותו של הגוי נגד רצונו, מה הועילו חכמים בתקנתם?!

[שו"ע שפב, י, משנ"ב לא, ושעה"צ לב רלד]

כפי שלמדנו, חצר שדרים בה יהודים וגוי, גזרו חכמינו ז"ל שלא יחול בה 'עירוב החצרות' אלא אם דיירי החצר היהודים ישכרו מהגוי את רשותו. ואם הגוי אינו חפץ להשכיר את רשותו, והכריחוהו בדרך כלשהי להסכים לכך, ואכן קיבל לידו את דמי השכירות - השכירות חלה; כיון שהלכה היא בדינו: "אִנְסוּהוּ וּמְכַרְךָ - מְכָרוּ מְכָר", (ראה שו"ע רה, א), וכך הדין גם בנוגע לשכירות. אולם, אם לא קיבל את דמי השכירות, לא ניתן להניחם לפניו ולהסתלק, ואף אם מדובר בגוי שעד כה היה רגיל להשכיר להם את רשותו.

האם ניתן לשכור את רשותיהם של הגויים שבעיר מידי פקידי העירייה?

בהם את המונים, (וראה להלן בנוגע לשימוש של הנחת חפץ). ואם שכרו היהודים את רשותו של הגוי מהגוי, וחזר בו, ואחד מבני ביתו או ממשרתיו ניאות להמשיך - השכירות הראשונה בטלה, ויש לשוב ולשכור את רשותו מאדם זה שניאות להשכירה. ויש אומרים שלא הקלו בכל האמור אלא כשבעל הבית אינו מתנגד לשכירות במפורש, אלא שידוע כי אינו חפץ בכך; אבל כשבעל הבית מתנגד במפורש, לא ניתן לשכור את רשותו.

[שו"ע שפב, יא, משנ"ב לב-לה, שעה"צ לו רלח, וביה"ל ד"ה או; וראה משנ"ב נא, וביה"ל טו, ד"ה אם; ביאורים ומוספים דרשו, 53 ו-64, וראה שם, 59]

כאמור, בעיקרון, לא ניתן לשכור מהגוי את רשותו נגד רצונו; אולם, הקלו חכמים בתקנתם, ואמרו שיש כוח ביד אשת הגוי ובני ביתו להשכיר את רשותו לצורך 'עירוב חצרות' בניגוד לרצונו. וכן יש כוח ביד משרתו של הגוי להשכיר את רשותו בניגוד לרצונו, כאשר המשרת רשאי להשתמש בביתו ובחצרו של הגוי; ויש שנראה מדבריהם כי די בכך שיש למשרת רשות להשתמש בחצרו בלבד; ולדבריהם יש תימוכין להקל ולשכור את רשותיהם של הגויים שבעיר מידי פקידי העירייה הממונים על מוני המים, שהרי יש להם רשות להשתמש בכל חצרות הבתים כדי להניח

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האם ניתן לשכור את רשותו הגוי לצורך עירוב חצרות מיהודי המיוודד עם הגוי?

צורך בקנין כלל, ודי בכך שהגוי מאפשר לו להניח חפץ ברשותו. ואם יהודי זה אינו מדיירי החצר - יש אומרים שאינו צריך להשתתף ב'עירוב החצרות', אך רבים חולקים וסוברים שעליו להשתתף בעירוב.

ויש אומרים ששאילת המקום מהגוי להנחת החפץ, נחשבת כשכירות, ומכיון שיהודי זה שכר את רשותו של הגוי, אין צורך שישוב וישכיר את רשותו לגוי לדיירי החצר; וראוי להחמיר כדעה הראשונה.

[שו"ע שפב, יב, משנ"ב לו-מא, ושעה"צ מה; ביאורים ומוספים דרשו, 65]

בהמשך לאמור: אם הגוי אינו רוצה להשכיר את רשותו - ניתן לשכור את רשותו גם באופן שיהודי יתיידד עמו במידה כזו שישאיל לו את רשותו לצורך אחסנת חפץ כלשהו, כלומר, שיתן לו רשות להניח את החפץ ברשותו; ובכך נחשב יהודי זה כשותף עם הגוי ברשותו, ודינו כאחד מבני ביתו של הגוי, אשר רשאים להשכיר את רשותו אף בניגוד לרצונו, כנ"ל.

ויהודי זה צריך 'לקנות' את חלקו ברשותו של הגוי בכך שמניח בתוכה חפץ בערב שבת, ובכך הוא 'מחזיק' ברשותו של הגוי, ואף אם לאחר מכן שב ומוציא משם את החפץ; ויש אומרים שאין

הלוח היומי

ז' בסיון - אסרו חג | רבי זעליג ראובן ב"ר צבי בענגיס זצ"ל, ראב"ד ירושלים, בעל לפלגות ראובן וחידושי הגרז"ר

לשיטת רבי יוסי (שבת פ"ו:): ניתנה תורה ביום זה שחל בזמנו בשבת, אלא שחכמים חלקו עליו. במסע הצלב השני, בשנת ד' אלפים תתק"ז, ניצל רבינו ת"ם ע"ה מידי הצלבנים הארורים, שכמעט והרגוהו. וכפי שתיאר זאת אחד מבעלי התוספות, רבינו אפרים ב"ר יעקב מבון בספר הזכירה: "יום טוב שני של שבועות נאספו הטועים מארץ צרפת אל רמרו, ובאו בבית רבינו יעקב שיחיה ולקחו כל אשר לו בביתו, וקרעו ספר תורה בפניו, ולקחוהו והוציאוהו השדה, ודברו אתו משפטים על דתו, ויתנכלו להמיתו... ופצעו אותו חמשה פצעים בראשו, כי אמרו אתה גדול של ישראל לכן נקחה ממך נקמת התלוי ונפצעה בך כאשר פצעתם באלהינו חמישה פצעים.

"וכמעט שכנה דומה נפשו הטהורה, לולי רחמי יוצרנו אשר ריחם על תורתו, וימן ה' שר גדול לרבינו יעקב בדרך אותו שדה, ויקראהו רבנו וישחדהו בסוס שוה חמישה זקוקים, וילך השר וידבר על לב התועים וישסעם בדברים ויאמר להם: הניחו לי היום ואני אדבר עמו אולי יפותה ונוכל להסיתו, ואם לא יאבה דעו כי מחר אתננו בידכם. וכה עשו ונדחית שעה הרעה בחמלת ה' על עמו ריחם על המרביץ להם תורתו הקדושה".

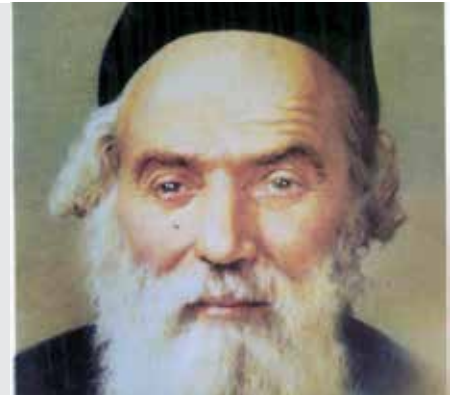
יארציט:

תק"ט: גר הצדק אברהם בן אברהם הי"ד, בנו של הגרף פוטוצקי.
תק"ן: רבי אליעזר ב"ר שלמה מורבלוב הי"ד, מהורוונא, שנהרג עק"ה בעלילת דם שהעלילו עליו. (צוואת בעל יסוד ושורש העבודה).

תקצ"ב: רבי יששכר בעריש ב"ר יצחק אייזיק אייכנשטיין זצ"ל, מזידיטשוב.
תר"ע: רבי אהרן צבי ב"ר דב בעריש (מביאלה) לנדא זצ"ל, מסטריקוב.

תשי"ג: רבי זעליג ראובן ב"ר צבי בענגיס זצ"ל, ראב"ד ירושלים, בעל לפלגות ראובן וחידושי הגרז"ר.
תשל"ה: רבי ראובן ב"ר שמעון בן דוד זצ"ל, מתלמידי הבאבא סאלי במרוקו, ומרבני מוסדות "אוצר התורה", בעל שו"ת משיב דבר, מלתא בטעמא, נפש טוב ועוד.

תש"מ: רבי שמואל ב"ר שמחה בונם עהרנפלד זצ"ל, אב"ד מטרסדורף ור"י חתן סופר, בעל שם משמואל.

האם חייבים לזכור את מעשה מרים כל יום? כל שנה? או רק כאשר רוצים לדבר לשון הרע

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

חובת השמירה (פ"ג) כתב, ששמע מפי קדשו של הגאון רבי בצלאל הכהן מוילנא, שבלימוד הלכות לשון הרע מקיים מצות עשה של 'זכור את אשר עשה ה' אלוך למרים'. וכן משמעות הר"ש משאנץ (ספרא פרשת בחוקותי) שכתב שמקיים זכירת מעשה מרים ע"י לימוד הלכות נגעים. אכן, בשו"ת אגרות משה כתב, שלא יוצא מצות זכירת מעשה מרים ע"י לימוד הלכות לשון הרע, כי בזה אינו מזכיר מה שנעשה למרים, אלא רק את האיסור שבדבר.

ג. בגדר זמן חיוב זה - האם הוא בכל יום, או רק כשרצונו לדבר לשון הרע? במנחת חינוך (סוף הספר מצוה ז למצות עשה לרמב"ן) כתב, שנראה שהחיוב הוא בכל פעם שרוצה לדבר לשון הרע, שאז חל עליו חיוב זה של זכירת מעשה מרים, ואם דיבר ביטל העשה. וכן משמעות דברי הח"ח בפתחה לספרו זכור למרים. ובספר חרדים (פי"ב סעיף כג) כתב, שהמצוה היא לזכור זאת כל יום. וכן כתבו פוסקים נוספים. ויש דעות (מג"א ועוד) שהמצוה היא בזכירה פעם אחת בשנה, וראה עוד בספר שש זכירות ובספר רשימות ואגרות קהלות יעקב זכרון שאול (עמוד רעב - רעה), שהרחיבו בביאור כל השיטות בזה.

היום מתחילים את החלק השני של הפתיחה, בה מונה החפץ חיים את רשימת העשין עליהם עובר המספר לשון הרע. העשה הראשון שהוא מונה הוא, העשה של "זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים" - "שהזהירנו התורה הזה שנזכור תמיד העונש הגדול אשר עשה ה' יתברך לצדקת מרים הנביאה" וכו'.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים כמה נידונים ופרטים חשובים בענין קיום מצוות עשה זו, ונביא בזאת את תמציתם של חלק מהדברים.

א. מדברי המג"א (סימן ס סק"ב) משמע, שיכול לקיים את הזכירה גם בלא הזכרת מעשה מרים במפורש, מכך שהביא את דברי האריז"ל שיכוין לקיים מצוה זו בברכה שלפני קר"ש, שבאומרו 'להודות לך' - יזכור שהפה לא נברא אלא להודות לה' ולא לדבר לשון הרע כמעשה מרים. ומשמע שמקיים את הזכירה על ידי כל דבר שמזכיר לו ענין זה. אמנם בחיד"א (בשו"ת יוסף אומץ סימן כג) כתב לדחות, שאין כוונת האריז"ל אלא שע"י אמירת 'להודות לך' יזכור שיש לומר בפיו מעשה מרים, ורק בכך מקיים את המצוה

ב. האם מקיים מצות הזכירה בלימוד הלכות לשון הרע? בספר

יארצייט הג"ר זעליג ראובן בר צבי בענגיס - ראב"ד י-ם

הגר"ר בענגיס אמר: שמעתי מהנצי"ב ששמע מחותנו, רבי יצחק מוולוז'ין, בשם אביו, הגר"ח מוולוז'ין, בשם הגר"א שאמר: אם ינכו לאדם מהעולם הבא עבור אכילת תרנגולת פטומה אינני יודע, אבל עבור קבלת כבוד שהוא דבר רוחני, ודאי ינכו עולם הבא. (טוב הפנינים - בהעלותך)

נשתדל לעשות את כל מעשינו לשם שמים ולא לשם כבוד או הערכה מהחברה